

IITIN ANHAVAN TUULIVOIMAHANKKEEN PESIMÄLINNUSTOSELVITYS VUONNA 2023

FM (biologi) Turkka Korvenpää

12.11.2023

Sisällys:

1. JOHDANTO.....	3
2. ALUEEN YLEISKUVAUS	4
3. MAASTOTYÖMENETELMÄT.....	4
3.1 Sovellettu kartoituslaskenta.....	4
3.2 Linjalaskenta	6
3.3 Pistelaskenta	7
3.4 Metson ja teeren soidinpaikkakartoitus	8
4. TULOKSET JA NIIDEN TARKASTELU	8
4.1 Hankealueen linnuston yleispiirteet.....	8
4.2 Huomionarvoinen lajisto ja linnustolle tärkeät alueet.....	10
4.3 Lajikohtainen tarkastelu.....	12
5. KIRJALLISUUS JA LÄHTEET	21
Liite 1. Kootut linjalaskentatulokset.	
Liite 2. Linjalaskentalinjan 1 tulokset.	
Liite 3. Linjalaskentalinjan 2 tulokset.	
Liite 4. Pistelaskentojen paikkakohtaiset havainnot.	

Kannen kuva: Kaakonlampi on pieni suolampi Kaakonlamminsuolla.

Pohjakartat: © Maanmittauslaitos 03/2023

Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy
Hanhenkaari 10 as 16
21420 Lieto
Puh. 045-6793602
www.envibio.net

ABO Wind Oy suunnittelee tuulivoimapuistoa litin kunnassa noin 5 km Kausalan taajamasta itään sijaitsevalle Anhavan alueelle. Suunniteltu hanke sijoittuu KymiRingin moottoriradan viereen (kartta 1). WSP Finland Oy tilasi Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy:ltä hankealueen pesimälinnustoselvityksen. Selvityksen tulosten perusteella voidaan arvioida alueen pesimälinnustoarvoja ympäristövaikutusten arvioinnissa. Tähän selvitykseen eivät sisälly alueen pölyselvitys ja päiväpetolintuselvitys, joista on laadittu omat raporttinsa (Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy 2023a ja b). Maastotyöt suoritti ja tämän raportin kirjoitti FM (biologi) Turkka Korvenpää. Selvitystä tehtäessä oli käytettävissä litin aurinkovoimapuiston pesimälinnustoselvitys (Ahlmán 2022), joka käsittää suorakaiteen muotoisen alueen hankealueen koillisosassa Anhavaismäen-Tervaharjun-Pukkisuon maastossa paikallistien ympärillä.

2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Anhavan hankealueen pinta-ala on noin 1 400 ha. Se sijaitsee noin 5 km Kausalan taajamasta itään KymiRingin moottoriradan vieressä (kartta 1).

Hankealue sijaitsee ensimmäisellä Salpausselällä rajoittuen etelässä valtatie 12:een. Topografia on vaihtelevaa. Kivennäismaita hallitsevat kangasmetsät, jotka ovat kolmea pientä luonnonsuojelualuetta lukuun ottamatta tehokkaassa metsätalouskäytössä. Maaston alavimmille kohdille on kehittynyt soita, joista laajimmat ovat Ruokosuo, Kaakonlamminsuo-Toittilansuo, Anhavaishniitty ja Mustanlamminsuo. Puusuo on jäänyt suurimmaksi osaksi KymiRingin moottoriradan alle. Kaikki suot ovat tiheän ojituksen kuivattamia, mutta esimerkiksi Kaakonlamminsuolla rämekasvillisuus on edelleen vallitsevaa. Kaakonlamminsuolla sijaitsee pieni suolampi, Kaakonlampi, ja hankealueen länsiosassa on pieni, tunnelmaltaan melko erämainen ja rannoiltaan rakentamaton, metsäjärvi, Mustalampi. Hankealueen itäreuna ulottuu Ikolanlammen länsirannalle.

Hankealueella ei ole asutusta, mutta virkistyskäyttö on vilkasta, sillä alueella on mm. hyvä hiihtoreittiverkosto. Itäosassa sijaitsee maantie, eteläreunalla valtatie ja hankealueen sisällä on useita metsäautoteitä. Syvänhautojenkankaalla on soranottoalueita, joista osa on maisemoitu.

3. MAASTOTYÖMENETELMÄT

3.1 Sovellettu kartoituslaskenta

Hankealueella suoritettiin kolme laajaa sovellettua kartoituslaskentaa (29.5., 16.6. ja 17.6., taulukko 1). Lisäksi kartoituslaskentaa tehtiin metsäkanalintujen soidinpaiikkojen kartoituksen (20.4., 21.4. ja 7.5.) ja päiväpetolintujen pesien etsinnän (6.6., 8.6., 15.6. ja 16.6.) yhteydessä sekä pistelaskennan (yksi laskenta) ja linjalaskentojen (kaksi laskentaa) aikana. Yölaulajia havainnoitiin 8.6. yöllä keskittyen erityisesti kehrääjäkartoitukseen. Koko hankealue kartoitettiin aamukäynneillä (klo 3.30-10) kattavasti vähintään kahdesti, mutta suuressa osassa aluetta käytiin kolme-neljä kertaa. Lisäksi pesimälinnustoa havainnoitiin kevätmuutontarkkailun yhteydessä (havainnointipäivät 4.4., 9.4., 10.4., 15.4., 19.4., 21.4., 1.5., 7.5., 12.5. ja 20.5.). Kevätmuutontarkkailupiste sijaitsi KymiRingin moottoriradan ja valtatie 12:n välissä hankealueen kaakkoiskulmassa, joten muutontarkkailun yhteydessä kertyi havaintoja lähinnä moottoriradan linnustosta sekä tietyistä kaukaakin lennossa

havaittavista ja tunnistettavista lajeista kuten petolinnuista, lentävistä vesilinnuista, varislinnuista ja palokärjestä. Mustalammen vesilinnut kartoitettiin 1.5. iltapäivällä ja Ikolanlammen länsirannan vesilinnut 29.5. aamulla, minkä lisäksi kummallakin lammella vierailtiin kerran muun kartoituslaskennan yhteydessä.

Päivämäärä	Kellonaika	Kartoituslaskenta	Pistelaskenta	Linjalaskenta
20.4.2023	5.00-7.15	X		
21.4.2023	4.30-6.00	X		
7.5.2023	3.50-5.00	X		
29.5.2023	4.05-10.30	X		
6.6.2023	3.30-7.38	X		X
6.6.2023	9.40-12.25	X		
7.6.2023	3.57-8.51	X		X
8.6.2023	0.10-2.15	X		
8.6.2023	3.50-9.20	X	X	
8.6.2023	11.15-13.20	X		
15.6.2023	11.45-14.00	X		
16.6.2023	3.40-9.30	X		
16.6.2023	11.40-13.40	X		
17.6.2023	3.25-9.35	X		

Taulukko 1. Maastolaskentojen ajankohdat.

Kartoituksen pääkohteena olivat uhanalaiset, silmälläpidettävät, EU:n lintudirektiivin I-liitteen lajit, Suomen kansainväliset vastuulajit sekä harvalukuiset lajit, joiden kaikki reviirit merkittiin kartalle. Pariksi tulkittiin laulava koiras, varoiteleva lintu tai pari, paikallisena sopivassa pesimäympäristössä havaittu lintu tai pari, poikue ja löydetty pesä. Tavallisesti kartoituslaskennassa reviiritulkinta vaatii vähintään kahta samalla paikalla eri päivinä tehtyä pesintään viittaavaa havaintoa, mutta tässä työssä jo yksi havainto katsottiin riittäväksi. Näin tehtäessä noudatetaan varovaisuusperiaatetta, sillä linnustoarvojen turvaamisen kannalta on tärkeämpää, että mikään huomionarvoisen lajin reviiri ei jää huomiotta kuin, että jokin yksittäinen havainto tulkitaan reviiriksi, vaikka kyseessä olisikin paikalla tilapäisesti oleskeleva lintu. Yleisten lajien kaikkia havaintoja ei merkitty kartalle, vaan lajin pesintä alueella kirjattiin vain muistiin. Muistiinpanojen ja piste- sekä linjalaskentojen pohjalta voitiin kuitenkin laatia lyhyt luonnehdinta kunkin lajin runsaudesta hankealueella. Kartoitukset ja laskennat pystyttiin toteuttamaan suotuisissa sääoloissa (poutaista, tyyntä tai heikkotuulista, eikä liian kylmää). Taulukossa 2 on esitetty kunkin päivän säätiedot.

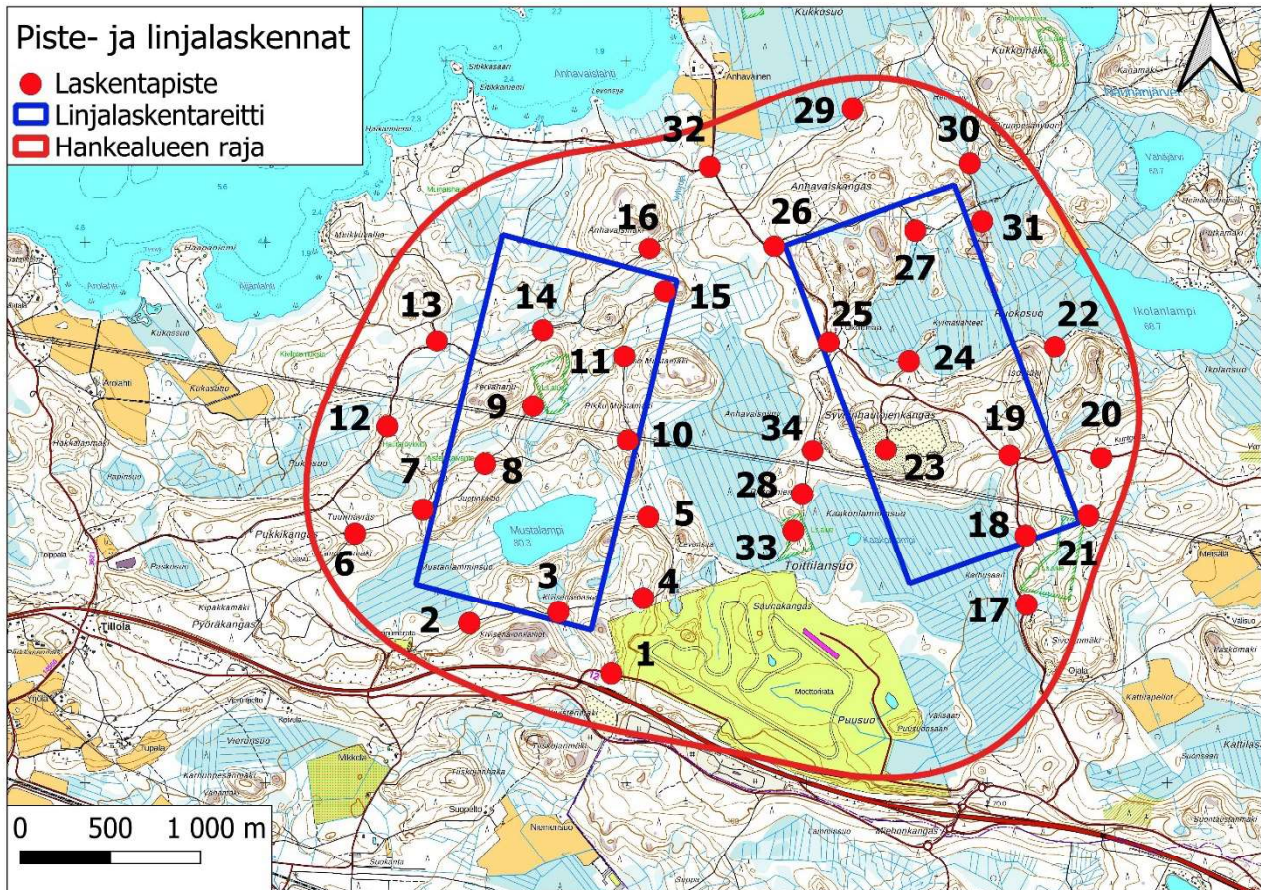
Päivämäärä	Lämpötila	Pilvisyys	Tuuli
20.4.	+4 °C - +6 °C	4/8 - 4 /8	2 m/s NW - 2 m/s W
21.4.	+3 °C - +4 °C	0/8 - 7/8	3 m/s N - 3 m/s N
7.5.	+1 °C - +0 °C	7/8 - 8/8	2 m/s W - 2 m/s NW
29.5.	+5 °C - +13 °C	0/8 - 4/8	2 m/s W - 5 m/s NW
6.6., aamu	+8 °C - +12 °C	0/8 - 0/8	2 m/s W - 3 m/s NW
6.6. aamupäivä	+15 °C - +17 °C	0/8 - 0/8	4 m/s NW - 5 m/s W
7.6.	+7 °C - +11 °C	0/8 - 0/8	3 m/s NW - 5 m/s NW
8.6., yö	+10 °C - +7 °C	0/8 - 0/8	2 m/s S - 1 m/s SE
8.6., aamu	+7 °C - + 14 °C	0/8 - 0/8	1 m/s W - 3 m/s NW
8.6., keskipäivä	+14 °C - +12 °C	4/8 - 8//8	3 m /s W - 1 m/s N
15.6.	+25°C - +26 °C	0/8 - 0/8	2 m/s NW - 3 m/s NW
16.6., aamu	+8 °C - +24 °C	0/8 - 0/8	2 m/s NW - 2 m/s E
16.6. keskipäivä	+26 °C - +27 °C	0/8 - 0/8	3 m/s E - 3 m/s E
17.6.	+13 °C - +23 °C	2/8 - 0/8	1 m/s W - 2 m/s SE

Taulukko 2. Säätila laskentojen aikana: lämpötila, pilvisyys ja tuuli laskennan alussa – lopussa.

3.2 Linjalaskenta

Hankealueella tehtiin kaksi linjalaskentaa. Näistä ensimmäinen suoritettiin 6.6.2023 klo 3.30-7.38. Linja sijaitsi hankealueen itäosassa Kaakonlamminsuon-Syvienhautojenkankaan-Ruokosuon maastossa (kartta 2). Toinen linjalaskenta tehtiin 7.6.2023 klo 3.57-8.51, ja tämä linja sijaitsi hankealueen länsiosassa Mustalammen-Tervaharjun-Pikku Mustamäen-Anhavaismäen maastossa. Molempien linjojen pituus oli 6,0 km. Linjat pyrittiin sijoittamaan niin, että ne kattaisivat mahdollisimman laajan alueen ja sisältäisivät eri habitaatteja siinä suhteessa kuin niitä hankealueella esiintyy.

Linjalaskennan tarkoituksena on selvittää linnuston tiheys suuntaa antavasti. Yleisistä ja runsaista lajeista saadaan myös lajikohtaista tietoa, mutta harvalukuisten lajien osuminen reitille on sattumanvaraista. Linjalaskennassa havainnot jaotellaan pääsarkaan (alle 25 metrin päässä linjan kummallakin puolella) ja apusarkaan (yli 25 metrin päässä linjasta), jotka muodostavat yhdessä nk. tutkimussaran. Havainnoista voidaan laskea lajikohtaisia tiheyksiä tätä tarkoitusta varten kehitetyllä laskentamenetelmällä (Järvinen & Väisänen 1983), mutta tulokset ovat suppealla alueella varsin epätarkkoja.

Kartta 2. Linjalaskentareitit ja pistelaskennan laskentapisteet.

3.3 Pistelaskenta

Hankealueella suoritettiin yksi pistelaskentakierros 8.6. klo 3.50-9.20. Laskentapisteet on numeroitu karttaan 2. Ne pyrittiin sijoittamaan tasaisesti eri puolille hankealuetta (ei kuitenkaan moottoriradalle) ja siten, että pisteet sijoittuisivat eri habitaateille siinä suhteessa, kuin alueella on eri habitaatteja. Samalla hyödynnettiin teitä, jotta pisteeltä toiselle siirtyminen olisi nopeaa.

Pisteeltä toiselle siirryttiin mahdollisimman nopeasti, jotta riski laskea samat lintuyksilöt useaan kertaan olisi pienempi. Siirtyminen tehtiin pääasiassa autolla, mikä mahdollisti 34 pisteen laskemisen yhden aamun aikana. Pistelaskennassa kirjataan muistiin kaikki havaitut lintuyksilöt erotellen ne pääsarkaan (alle 50 m metrin päässä havaitsijasta) ja apusarkaan (yli 50 metrin päässä havaitsijasta). Kussakin pisteessä vietetään tasan viisi minuuttia, ja kiikaria käytetään vain määritysten varmistamiseen tarpeen mukaan. Pistelaskennalla voidaan saada yleiskuva linnuston suhteellisista tiheyseroista eri elinympäristöissä ja eri alueilla.

3.4 Metson ja teeren soidinpaikkakartoitus

Metson ja teeren soidinpaikkoja kartoitettiin kolmena aamuna, 20.4., 21.4. ja 7.5. (taulukko 1). Maa oli huhtikuussa vielä lumen peitossa, joten esimerkiksi kanalintujen ulosteet, jäljet ja metson hangelle pudottamat neulaset olivat hyvin havaittavissa. Sääolot olivat kaikkina aamuina tarkoitukseen sopivat (poutaa ja heikkotuulista).

Suomen Lajitietokeskuksen aineistoissa oli selvästi metson soidinpaikkaan viittavia tuoreita havaintoja Toittilansuon-Kaakonlamminsuon alueelta. Sen sijaan hankealueen muista osista ei vastaavia tietoja ollut. Kartoitus aloitettiin todennäköiseltä soidinpaikalta, josta soidin löytyikin. Sen sijaan hankealueen muista osista ei löytynyt soitimeen viittaavia merkkejä. Teeren vilkas soidin löytyi jo kevätmuutontarkkailun yhteydessä moottoriradalta. Myös alueen vielä avoimet sorakuopat tarkastettiin samoin kuin Anhavaisten talon eteläpuolinen peltoaukea. Monet entiset sorakuopat on maisemoitu ja istutettu männylle, eivätkä ne enää sovi teeren soidinpaikoiksi.

4. TULOKSET JA NIIDEN TARKASTELU

4.1 Hankealueen linnuston yleispiirteet

Hankealueen pesimälinnuston kokonaistiheyden arviointia varten tehtiin kaksi linjalaskentaa. Linjalaskennassa havainnot jaetaan pääsaralle ja apusaralle (katso tarkemmin kappale 3.2), jotka muodostavat yhdessä tutkimussaran. Linnuston tiheys pääsaralla voidaan laskea yksinkertaisesta jakamalla pääsarkahavaintojen määrä pääsaran pinta-alalla. Näin laskettaessa aineisto on kuitenkin pieni ja tulokseen jää siten sattumanvaraisuutta. Lajikohtaiset tiheydet voidaan laskea laajemmasta aineistosta käyttäen koko tutkimussaran havaintoja. Tällöin tiheydet lasketaan seuraavasti: tutkimussarkahavaintojen määrä jaetaan laskentalinjan pituudella (kilometreissä) ja saatu tulos kerrotaan lajikohtaisella kuuluvuuskertoimella, joka ottaa huomioon lajien erilaisen havaittavuuden (Järvinen & Väisänen 1983). Tässä selvityksessä kuuluvuuskertoimina käytettiin Muuttuva pesimälinnusto -teoksessa (Väisänen ja muut 1998) esitettyjä peruskertoimia. Näin saatu tulos voidaan vielä korjata y-kertoimella, joka laskettiin kaavalla $0,0302 \times 9,9167$ (maalinnuston pääsarkahavaintojen määrä laskentakilometrillä) + 0,684 (Järvinen & Väisänen 1983). Näin laskettu kerroin oli 0,98, mikä on niin lähellä ykköstä, ettei korjauksen kuitenkaan katsottu tuovan enää mitään lisätarkkuutta tuloksiin, kun huomioidaan aineiston pienuus (kaksi linjaa, jotka yhteensä 12 km). Siten korjaus jätettiin tekemättä. Myös Järvinen ja Väisänen (1983) suosittelivat käyttämään harkintaa

korjauksen käytössä. Linnuston kokonaistiheys saadaan laskemalla lajikohtaiset tiheydet yhteen. Tiheyslaskentojen perusteella voidaan arvioida alueen linnuston rakennetta ja vertailla eri lajien runsaussuhteita.

Laji	Parimäärä	Laji	Parimäärä	Laji	Parimäärä
Tavi	2	Rautiainen		Pikkusieppo	1
Telkkä	2	Punarinta		Kirjosieppo	
Pyy	5	Leppälintu	6	Sinitiainen	
Teeri	7	Kivitasku	1	Talitiainen	
Metso	3	Mustarastas		Kuusitiainen	
Töyhtöhyppä	1	Räkättirastas		Töyhtötiainen	15
Rantasipi	1	Laulurastas		Hömötiainen	4
Metsäviklo	7	Punakylkirastas		Puukiipijä	
Lehtokurppa		Kulorastas	14	Närhi	3
Sepelkyyhky		Hernekerttu		Varis	
Käki	7	Pensaskerttu	17	Korppi	1
Kehräjä	10	Lehtokerttu		Peippo	
Palokärki	1	Mustapääkerttu	12	Tikli	
Käpytikka		Idänuunilintu	1	Vihervarpunen	
Kangaskiuru	3	Sirittäjä	8	Hemppo	
Kiuru	7	Tiltalti		Pikkukäpylintu	
Metsäkirvinen		Pajulintu		Punavarpunen	1
Västaräkki	2	Hippiäinen		Punatulkku	4
Peukaloinen	33	Harmaasieppo		Keltasirkku	

Taulukko 3. Hankealueella vuonna 2023 pesineet lintulajit päiväpetolintuja ja pöllöjä lukuun ottamatta. Parimäärä ilmoitettu systemaattisesti kartoitetuista lajeista.

Hankealueen linnuston kokonaistiheydeksi saatiin pääsarkahavaintojen perusteella 198 paria / km² ja tutkimussarkahavaintojen perusteella 135 paria / km². Näistä pääsarkahavaintojen perustella laskettu tiheys vaikuttaa luotettavammalta, sillä metsälinnuston tiheys on maan eteläpuoliskossa keskimäärin noin 100-200 paria neliökilometrillä. Lehdossa se voi olla huomattavasti suurempikin, mutta hankealue koostuu ojitetuista rämeistä, taimikoista, hakkuuaukoista ja kangasmetsistä, joista monet ovat mäntyvaltaisia. Kahden eri tiheysarvion suuri ero voi johtua osaltaan siitä, että valtatie melu häiritsi jonkin verran kuuluvuutta läntisemmän laskentalinjan eteläosassa. Lisäksi läntisemmän linjan kaakkoisosan lähellä sijaitsevan moottoriradan linnusto on keskimääräistä metsää selvästi harvempaa. Näistä syistä apusarkahavaintoja saattoi kertyä

tavallista vähemmän. Jonkin verran osuutta tulosten erossa voi olla myös laskijan tekemien etäisyysarvioiden virheillä, jolloin osa apusaralle kuuluneista havainnoista on tullut kirjatuiksi pääsaralle. Edellä kuvatuista epävarmuustekijöistä huolimatta voidaan kuitenkin todeta, että hankealueen linnustotiheys on melko keskimääräinen etelä-suomalaiselle metsävaltaiselle alueelle.

Hankealueen runsain pesimälintulaji on peippo, jonka tiheys on toiseksi runsainta lajia pajulintua selvästi suurempi. Tämä selittyy havumetsien sekä havupuuvaltaisten taimikoiden ja nuorten metsien suurella osuudella lehtipuuvaltaisiin alueisiin nähden. Mäntykankailla, hakkuuaukoilla ja taimikoissa pesivä metsäkirvinen on kuta kuinkin yhtä runsas kuin pajulintu. Muita runsaita lajeja ovat laulurastas, punarinta ja talitiainen. Lehtokerttu oli mm. hakkuuaukoille kasvaneissa vesakoituneissa taimikossa yllättävän yleinen. Viime vuosina runsastunut peukaloinen lauloi monin paikoin. Hankealueen alkukesän äänimaisemassa keskeinen on käki, jonka kukuntaa kuului alin omaan. Myös kuivien mäntykankaiden kulorastas ja kehrääjä ovat keskimääräistä selvästi runsaampia. Varsinkin asutuksen tuntumassa yleiset lajit kirjosiippo ja sinitiainen ovat huomattavan niukkoja pönttöjen ja luonnonkolojen niukkuuden vuoksi.

Hankealueen pesimälinnusto saatiin selvitettyä varsin kattavasti, eikä huomionarvoisten lajien reviirejä jäänyt todennäköisesti juurikaan havaitsematta. Kaiken kaikkiaan alueella pesi vuonna 2023 57 lintulajia (pois lukien pöllöt ja päiväpetolinnut, taulukko 3). Valtaosa näistä on yleisiä metsälintuja.

4.2 Huomionarvoinen lajisto ja linnustolle tärkeät alueet

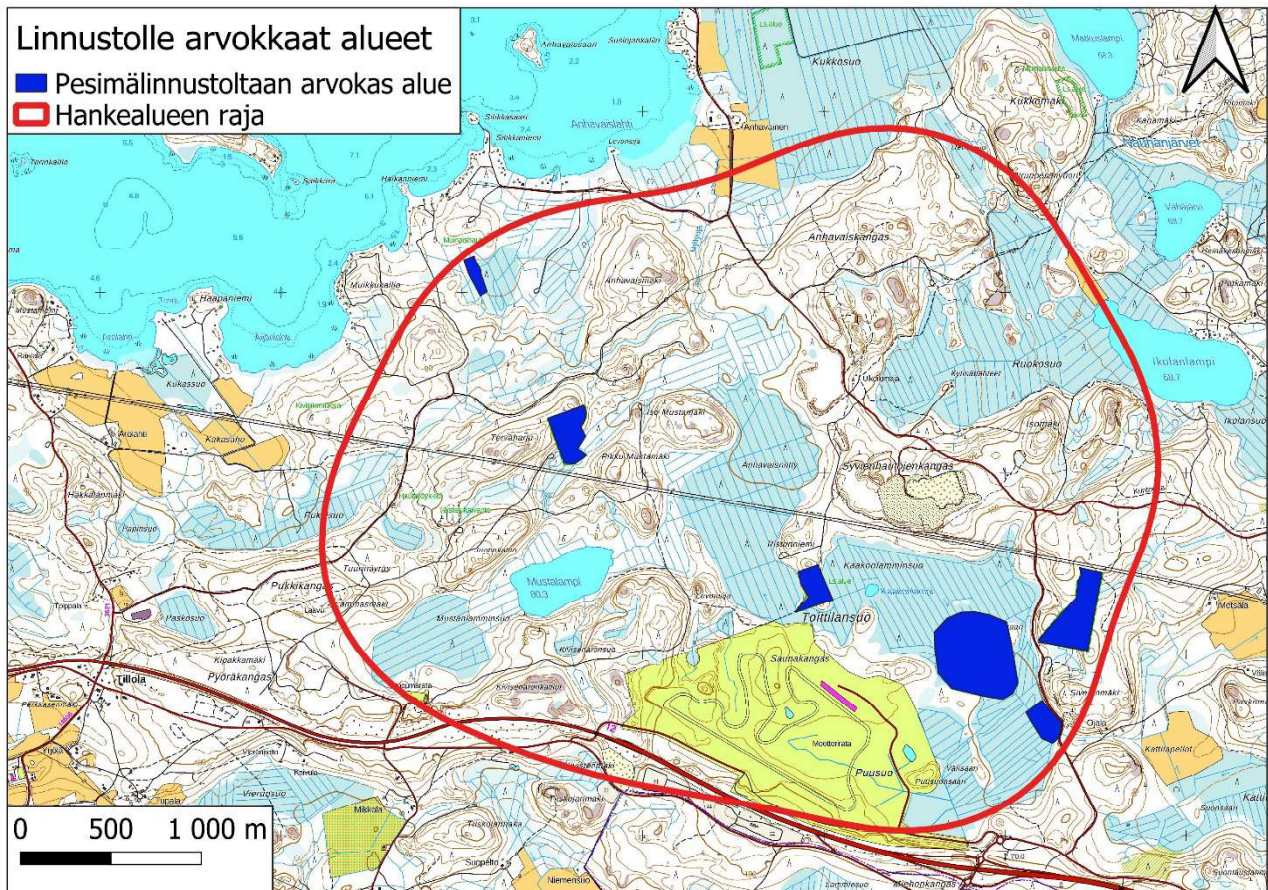
Hankealueella pesi vuonna 2023 18 huomionarvoista lintulajia (taulukko 4). Niistä kolme oli uhanalaisia, kuusi silmälläpidettäviä, seitsemän EU:n lintudirektiivin I-liitteen lajeja ja kuusi Suomen kansainvälisiä vastuulajeja. Aurinkovoimalan pesimälinnustoseselvityksessä vuonna 2022 (Ahlman 2022) havaittua pikkulepinkäistä (EU:n lintudirektiivin I-liitteen laji) ei tavattu nyt lainkaan. Alueen sorakuopissa aiemmin pesinyt erittäin uhanalainen törmäpääsky on kadonnut pesimälinnustosta soranottoalueiden maisemoinnin ja umpeenkasvun jälkeen. Huomionarvoisten lajien esiintymistä käsitellään tarkemmin kappaleessa 4.3.

Huomionarvoisissa lajeissa ei ole erityisen harvinaisia lajeja. Havainnot sijoittuvat myös melko tasaisesti hankealueen eri osiin. Joitakin linnustolle tärkeitä alueita on kuitenkin erotettavissa (kartta 3). Norokorven luonnonsuojelualueella Anhavaistentien itäpuolella on vanhaa kuusikko, jossa pesivät mm. peukaloinen, sirittäjä ja salassa pidettävä laji. Vastaavanlaisia vanhoja kuusikoita on myös Tupalan luonnonsuojelualueella Toittilansuon

laidalla sekä Nesslingin kuusikon luonnonsuojelualueella Tervaharjulla. Edellä mainitut vanhat kuusikot sopivat hyvin hömö- ja töyhtötiaisen pesimäympäristöksi. Siveninmäen länsipuolella heti Anhavaistentien vieressä on niin ikään uhanalaisille metsätiaisille sopivaa vanhaa kuusivaltaista sekametsää, jossa oli vuonna 2023 harvinaisehkon pikkusiepon reviiri lajille tyypillisessä ympäristössä. Toittilansuolla sijaitsee metson soidinpaikka. Hankealueen luoteisreunalla Anhavaismäestä länteen sijaitsee salassa pidettävän lajin pesäpaikka. Linnustollisesti arvokkaat alueet tulee huomioida asianmukaisesti suunnittelussa. Lähimmät tuulivoimalat olisi hyvä sijoittaa niistä mahdollisimman kauas. Tässä tulee huomioida myös alueelta erikseen laadittujen pöllö-, päiväpetolintu- ja sääksiselvitysten tulokset.

Laji	Parimäärä	Lintudirektiivin I-liite	Suomen vastuulaji	Uhanalaisuus
Tavi	2		X	
Telkkä	2		X	
Pyy	5	X		VU
Teeri	7	X	X	
Metso	3	X	X	
Rantasipi	1		X	
Kehräjä	10	X		
Palokärki	1	X		
Kangaskiuru	3	X		NT
Kiuru	7			NT
Västaräkki	2			NT
Leppälintu	6		X	
Pensaskerttu	17			NT
Pikkusieppo		X		
Töyhtötiainen	15			VU
Hömötiainen	4			EN
Närhi	3			NT
Punavarpuksen	1			NT

Taulukko 4. Hankealueella vuonna 2023 pesineet huomionarvoiset lintulajit päiväpetolintuja ja pöllöjä lukuun ottamatta. (EN=erittäin uhanalainen, VU=vaarantunut, NT=silmälläpidettävä)

Kartta 3. Pesimälinnustoltaan arvokkaat alueet.

4.3 Lajikohtainen tarkastelu

Seuraavassa esitellään huomionarvoisten ja muiden systemaattisesti kartoitettujen lajien esiintymistä. Kyseisten lajien esiintymistä kuvataan kartoilla 4-10.

Tavi (*Anas crecca*)

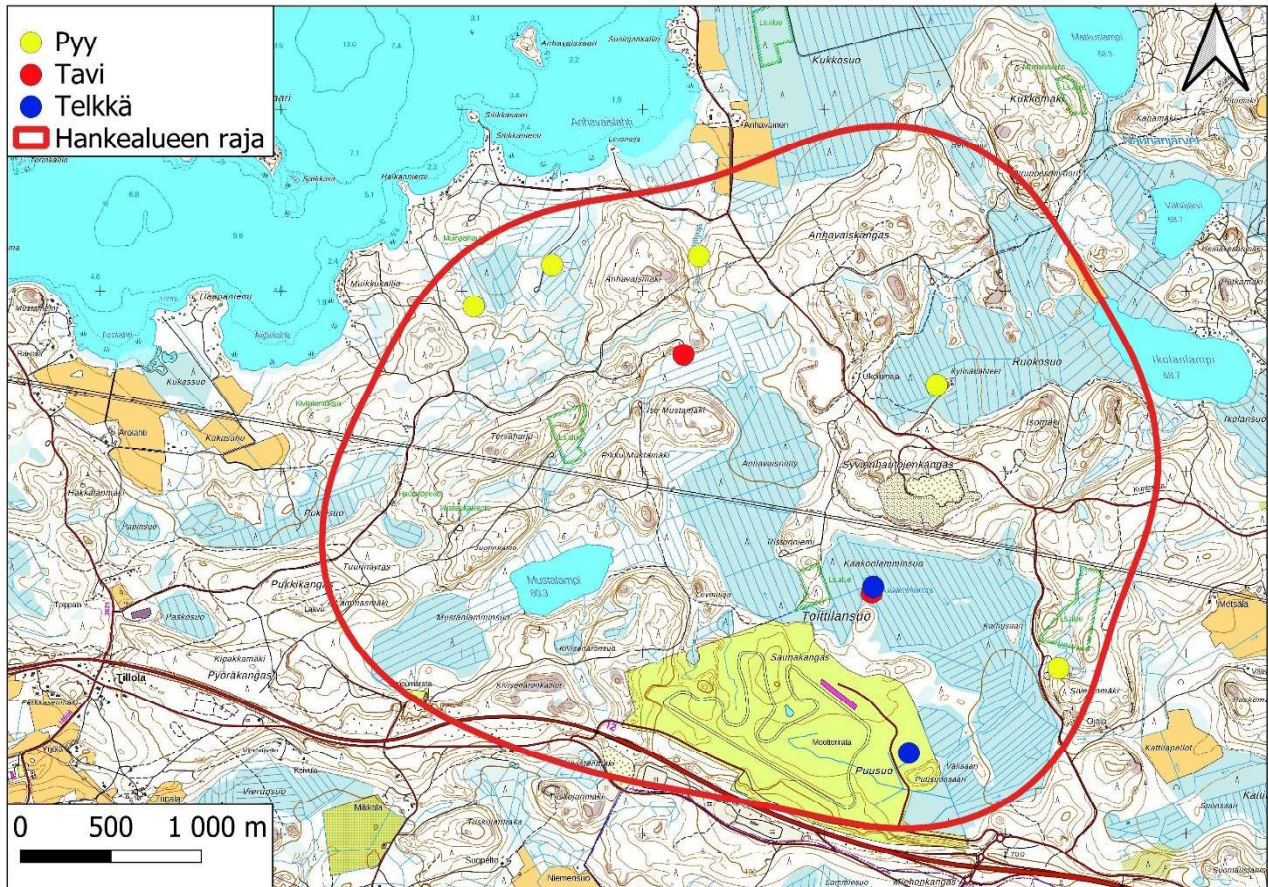
Tavista saatiin pesintään viittaavat havainnot Kaakonlammelta ja Ison Mustamäen pohjoispuolelta suuresta metsäojasta. Tavi on yleinen pesimälintu monenlaisissa vesistöissä pieniä lampia ja suuria oja myöten.

Telkkä (*Bucephala clangula*)

Telkkäpoikueet nähtiin Kaakonlammella ja moottoriradan itäpuolen pienellä lammella, joka sijaitsee moottorirata-alueella. Telkkä on yleinen monenlaisten vesien lintu, joka pesii suurissa pöntöissä ja luonnonkoloissa usein kaukanakin vesistöistä.

Pyy (*Tetrastes bonasia*)

Hankealueella tulkittiin pesivän viisi pyyparia. Tämä on alueen laajuuteen nähden melko vähän, mutta pyy suosii kosteita kuusikoita ja sekametsiä esimerkiksi purovarsissa, eikä viihdy mäntymetsissä tai hakkuilla. Tämä selittää lajin suhteellista niukkuutta.

Kartta 4. Tavin, telkän ja pyyn esiintyminen.

Teeri (*Tetrao tetrix*)

Hankealueella on kaksi teeren soidinpaikkaa. Moottoriradan soitimella havaittiin enimmillään 15 kukkoa ja muutama naaras. Moottoriradan mentyä konkurssiin on toiminta hiljentynyt, mikä on luonut teerille hyvän soidinpaikan. Kun toiminta jälleen vilkastuu, voivat teeret joutua siirtymään muualle. Toinen pienempi soidin (enimmillään havaittiin kaksi kukkoa) sijaitsee Anhavaisten tilan eteläpuolen pellolla. Hankealueen entisillä ja nykyisillä soranottoalueilla ei ollut soitimia. Osa entisistä sorakuopista on istutettu männylle, jolloin ne ovat muuttuneet soitimelle sopimattomiksi. Soidinhavaintojen lisäksi nähtiin kaksi naarasta Ruokosuon eteläreunalla ja yksi koiras Syvienhautojenkankaalla. Parimääräksi tulkittiin 7

paria, sillä osa soitimen kukoista pariutuu varmasti hankealueen ulkopuolella pesivien naaraiden kanssa.

Metso (*Tetrao urogallus*)

Kaakonlamminsuolla on metson soidinpaikka. Soitimen ydinalueella havaittiin viisi soivaa kukkoa ja yksi koppelo. Soidin on sijainnut suolla ilmeisesti jo pidempään. Lisäksi nähtiin poikue Anhavaismäellä, koppelo Pukki-suolla, kukko Pikku Mustamäen eteläpuolella ja kukko Siveninmäen länsipuolella kesäkuun alussa lähellä soidinpaikkaa. Metson parimääräksi tulkittiin kolme paria, sillä osa soitimen kukoista pariutuu todennäköisesti hankealueen ulkopuolella pesivien koppeloiden kanssa.

Töyhtöhyppä (*Vanellus vanellus*)

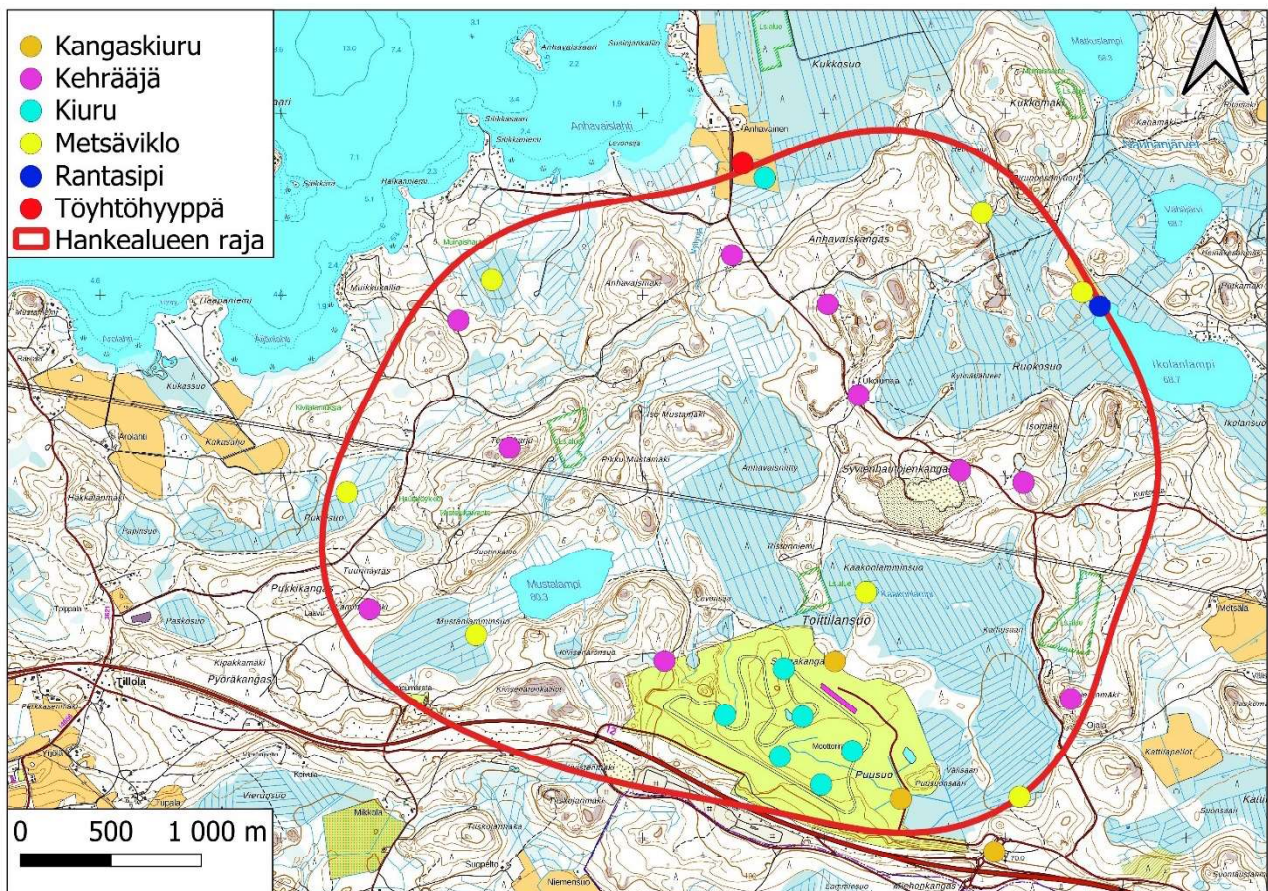
Töyhtöhyppä pesi Anhavaisten talon eteläpuolen pellolla. Tälle peltojen ja avosoiden linnulle ei ole alueella muita sopivia pesimäympäristöjä.

Rantasipi (*Actitis hypoleucos*)

Rantasipi pesi Ikolanlammen luoteispäässä. Muita tälle monenlaisten rantojen tavalliselle lajille sopivia pesimäpaikkoja ei alueella ole.

Metsäviklo (*Tringa ochropus*)

Hankealueella oli vuonna 2023 seitsemän metsävikloreviiriä. Tämä yleinen kahlaaja pesii mm. suurten metsäojien varsilla sekä pienten metsälampien tuntumassa.

Kartta 6. Kangaskiurun, kehrääjän, kiurun, metsäviklon, rantasipin ja töyhtöhyypän esiintyminen.

Käki (*Cuculus canorus*)

Hankealueen metsät sopivat paljolti mäntyvaltaisina erinomaisesti käen elinympäristöksi. Alueella onkin tiheä käkikanta ja kukuntaa kuului alkukesän aamuina miltei tauotta. Parimääräksi tulkittiin seitsemän, mikä perustuu linjalaskentojen tuottamaan tiheysarvioon